

Suomen Hammaslääkäriliiton vastaus kyselyyn

Hammaslääkäriliitto haluaa korostaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisessä ja tuotannossa seuraavia asioita

Hyvä suunterveys on osa yleisterveyttä. Suun ongelmat vaikuttavat ruokailuun ja ravintoon, heikentävät kroonisten yleissairauksien hoitotasapainoa ja lisäävät esimerkiksi sydän- ja aivoinfarktin riskiä. Yleisimmät hammas- ja suusairaudet ovat infektiosta johtuvia kansantauteja. Joka toiselta suomalaiselta löytyy suusta jonkinasteinen - usein oireeton - krooninen tulehdus. Parhaat tulokset saadaan hyvällä omahoidolla, terveellisillä ruokailutottumuksilla, tupakoimattomuudella sekä käymällä säännöllisesti hoidossa. Keskeinen vastuu suunterveydestä on jokaisella itsellään. Sopiva hoitoväli määräytyy yksilöllisesti. Hoidon tavoitteena on säilyttää suu terveenä ja toimintakykyisenä sekä minimoida toimenpiteiden määrä.

Sote- ja maakuntauudistuksen tavoitteena on parantaa hoitoon pääsyä, kaventaa terveyseroja ja pienentää kestävyysvajetta. Nämä tavoitteet koskevat keskeisesti myös suun terveydenhuoltoa.

Yhä useampi vanhenee omat hampaat suussaan, mikä lisää hoidon tarvetta. Kun kyky huolehtia omasta terveydestä heikkenee, suun sairaudet yleistyvät. Vaativan hoidon tarve kasvaa varsinkin hampaiden kiinnityskudossairauksien hoidossa ja purennan kuntoutuksessa.

Kansanterveydellisesti ja -taloudellisesti on järkevää tarjota säännöllistä suun terveydenhoitoa koko väestölle. Ehkäisy ja ajoissa annettu hoito säästävät yhteiskunnan kustannuksia sekä yksilön terveyttä ja varoja. Hoidon saatavuus on turvattava kaikissa elämäntilanteissa.

Emme ota kantaa eri vaihtoehtoihin kuntien roolista. Isommat järjestäjätahot ovat välttämättömyys erityisesti väestön yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta. Mikäli kunnille säädetään mahdollisuus tuottaa sote-palveluja, väestö saatetaan asettaa eriarvoiseen asemaan julkisesti rahoitettujen sote-palvelujen suhteen. Esitetyistä vaihtoehdoista mallin neljä rakenne tukee parhaiten väestön yhdenvertaista kohtelua. Jos palvelutuotantoa päätetään hajauttaa kuntien ja maakuntien välillä, suun terveydenhuollon kannalta on oleellista säilyttää väestön suun terveydenhuollon palvelut osana muuta sote-kokonaisuutta.

Painotamme myös yksityisvastaanottojen nykyistä parempaa hyödyntämistä yhteiskunnan järjestämissä suun terveydenhuollon palveluissa. Uudistuksessa tulee mahdollistaa myös pienien yksityisvastaanottojen osallistuminen palvelujen tuotantoon.

Myös suun sairauksien ehkäisyssä on terveyden edistämisen toimilla keskeinen merkitys. Vastuuta pitää säädösten tasolla olla sekä järjestämisvastuussa olevalla taholla että kunnalla. Väestön terveyttä tukeva toiminta edellyttää myös yhteistyöhön velvoittavia säädöksiä ja valtakunnallista ohjausta. Suun terveydenhuollon palveluissa ovat lasten ja nuorten palvelut erityisessä asemassa kehittyvän hampaiston vuoksi. Asiasta säädetään asetuksessa neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta. Heidän palvelujensa järjestäminen edellyttää – kuten tähänkin asti – yhteistoimintaa varhaiskasvatuksen ja sivistystoimen kanssa.